

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *Kestyan Lándor*

Cím: *Egy színház, ahol spárgán rángatják a sztárokat*

Forrás:

Újság

Bp
(Hely)

1927. 10. 23.
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Ol)

Osztályozás

Tárgy

791.5

Hely

Idő

"1927"

Személy

EGY SZÍNHÁZ, AHOL SPÁRGÁN RÁNGATJÁK A SZTÁROKAT

A TEATRO DEI PICCOLI ELŐADÁSÁN — A KULISSZÁK MÖGÖTT

Este hét óra. Fél nyolckor kezdődik a *Teatro dei Piccoli* előadása. Most jön fel a színpadra a Király-Színház ügyelője.

— Bona sera! — köszön jókedvűen az inspekciós tüzoltónak.

Az ügyelők köszönésének hangjáról mindig meg lehet állapítani, hogy milyen «ház» van a színházban. A királyszínházi ügyelő köszönése telt házat jelent. Az orosz *Jusnij Kék* madarának vendégszereplése óta nem volt ilyen siker Budapesten, mint a világhírű olasz bábszínházé.

Felhívták a figyelmemet, hogy a *Teatro dei Piccoli* előadását a színpadról kell végignézni, innen érdekesebb a produkció.

A díszletmunkások azt mondják, hogy az olaszok minden nap már délután háromkor beállítják a színpadot. A nagy színpadon felépítik a maguk kis utazó színpadát.

Köröskörül rengeteg láda. Legelőbb két vagonra

való. Egy-egy nem sokkal nagyobb, mint a szerencsi cukor-doboz. Ezekben vannak a díszletek, meg azok a szereplők, akik ma nem játszanak.

A *Teatro dei Piccoli* a világ legnépesebb színtársulata.

Hol van az a direktor, akinek ötszáz művésze volna, mint ennek a *Signor Podreccának*, aki a bábszínházat igazgatja?

A pesti direktorok mégis irigylik olasz kollegájukat, mert az ötszáz báb-művész nincs gázsija, holott, mint később kiderül, sztárok is vannak közöttük, meg statisztéria is van, akárcsak más színházaknál.

A színpadjukon a legérdekesebb, hogy felül a körülöleli egy fahíd. Egy hid, melyre kétoldalt lépcsőkön kell felmenni.

Erről a hídról adnak lelket a babáknak. Innen mozgatják őket vékony, fekete selyemszínórokon.

A babák egyelőre ott lógnak a miniatűr színpalak mögött. Holtan, élettelenül. Csupa rongy és kóc. Ugy lógnak, mint a ruhatári felöltők, csak hogy nincsenek megszámozva. Cirkuszi bohócok, artisták, kötél-táncosok, énekesnők, gárdisták, szerecsenek, királyok, frakkosok, rongyosok, szerepkörük szerint. Van közöttük egy dekoltált, estélyi ruhába öltöztetett primadonna-baba. A ruhája csupa flitter, ujjain briliáns-gyűrűk, nyakában gyöngysor, hajában diadém. Miniatűr eselékendőbe burkolódik. Fedák is ilyen kendőt

vesz a vállára, mikor jelenését várja a huzatyomda 1926 — 8891
tos színpadon.

Ott lóg a sorban, a többiek között. Mikor hozzáérek, hogy jobban megvizsgáljam, leesik az akasztóról és elterül.

Mit tagadjam, egy kicsit boldogít és megnyugtat, hogy itt fekszik a lábam előtt. Egy primadonna!

Gyorsan leporolom és visszaakasztom a fogasra.

Épp jókor, mert két félelmetes külsejű olasz robog be a színpadra. Égnek áll a hajuk, sápadtfehér az arcuk és álluktól a cipőjük orráig

fekete selyemzsákba vannak öltözve. A hasukon bőnyereg.

— Ezek a főtechnikusok! — sugja a fülembe valaki. — A nyereg arra való, hogy azon csuszálnak a színpad-hid korlátján, fejfelé, mialatt a babákat mozgatják.

Fél nyolc.

A két feketenipnadrágos olasz előbb megvizsgálja a kis színpadot tartó köteleket, mint a cirkuszi légtornászok a mutatvány előtt. Aztán megvizsgálják a színpadi hidat, meg a létrákat, hogy feszten tartanak-e? . . . Majd világítást kérnek.

— Subitot! — Mondja a Király-Színház világosítója, az olasz—magyar barátság dokumentálására.

Budapesti színház újságírók

Osztályozás

Aranyos a baba-színház színpada! Egy Louis XV. garnitúra úgy ragyog, mintha most hozták volna a versaillesi kastélyból.

Már kezdhetnék is az előadást, ha itt volna az igazgató. Háromnegyed nyolc.

— Ha két percen belül nem jön én mondom el a prologót! — jelenti ki az ügyelő, aki hozzá van szokva a rendez.

Ebben a minutumban megjelenik Signor Podrecca, a *Teatro dei Piccolo* igazgatója. Szmokingban van. Feketekeletes pápaszemet hord és egy papirlapot szorongat a kezében.

Mielőtt az ügyelő kongatna megkérdezi tőle:

— Wie sagt man: hölgeik és uragik?

— Hölgyeim és uraim!

— Ja, ja: hölgyim esch urraim!

— Nem esch, nicht esch: és!

— Ja, ja: és!

A következő pillanatban már a nézőtér előtt van és beszél.

Mire visszajön, a két feketeruhás a hidon áll, két másik női feketeruhás a hidlépcső legfelső fokán helyezkedett el jobbról-balról és ahogy elsötétül a nézőtér, lekasztanak egy-egy művészt a fogasról és beadják a hidra. A babák leugranak a nézőközönség elé, a színpadra, de nem ütik meg magukat, mert spárgán lógnak.

*

A feketeruhások fenn a hidon úgy dolgoznak, mint a hegedűvirtuózok. Mindegyik valóságos Ysaye, vagy Vecsey. Sőt még nehezebb a technikájuk, mert a hegedűnek csak négy hurja van, egy-egy babának viszont legkevesebb hat. A kezek végén, a lábak végén, a hátán és a hason. Emellett mellékhurok is vannak. Például a szájpadrások mozgására mellékvonalakat rendeztek be. Azonkívül némelyik baba (szerepe szerint) külön vezetékekkel rendelkezik a füléből, az orrából, a térdkalácsából, a hüvelykujjából, a hajából, a vállából és a nyakából kiindulón és elágazón, annak megfelelően, hogy milyen mozgást akarnak vele végeztetni.

A vezetékek, a hurok, a zsinórok, vagyis a fekete spárgák a hidon lévő feketeruhások kezében futnak össze.

Ahány babaművész van a színpadon, annyi Coppelius mester áll a hidon.

Persze előfordul, hogy két kézből négy-öt statisztát is tudnak irányítani.

Aki a *ballet-babákat* rángatja és irányítja: az a legügyesebb. Boszorkányos technikája van. A legtisztább és legfinomabb mozdulatokat csalja ki a babák hurjain.

Közben arra is van idejük, hogy a prózaszerepeket elmondják a babák helyett. Ilyenkor csak jobbkézrel irányítják a babákat. Bal-

kezüik a torkukon van, hogy tojtott hangon beszélhessenek.

Szerencsére nem nekik kell énekelni.

Az énekesek a zenekarban ülnek. Egész kis opera-társulat. Két énekesnő és három énekes. Ezek folyton köszörülnek a torkukat. A kottaállványon előttük a partitúra, még a tak-
tust is dirigálják.

Lázár igazgató jön a színpadra. Tárgyal az olaszokkal, hogy jó volna újból meghosszabbítani a vendégszereplést.

Mellettem, a baba-fogason egy fehérhaju baba lóg, szörnyen lötyög rajta a frakk.

— Ez Sauer! — mondja Lázár direktor. — Nézze meg, egy dögöltött rongy! . . . Mikor kikerül a színpadra, a zongora mellé — a legnagyobb művész! . . .

És megszorítja a Sauer-baba kezét. Némán köszöni neki a táblás házakat. Jobb szereti

azokat a sztárokat, akiket spárgán rángatnak, mint akik spárgát esznek.

Ez a Sauer egyébként tényleg a férfi-sztár. Valami tizenhárom zsinórja van. Arra is van külön zsinór-berendezése, hogy mikor leül a zongoraszékre, hátul megigazítja frakkjának szárnyait.

Olyan tökéletes ez a mozdulata, hogy percekig tapsolják.

A női-sztár: a néger-táncosnő. Baker. Jobb. Én ugyan nem láttam Bakert táncolni, de olyan magasra nem ugrik, mint ez a kitömött rongy-imitáció. Ha kezelőjének kedve tartja, egész a zsinór-padrásig felrángatja . . .

*

Direttore Podrecca előadás közben bemutatkozik.

Kedves, szerény ember. Ujságíró volt. Régebben az *Avanti*-nál dolgozott. Mindenkit ismer. Sőt, mindenki rokona. Rokona a társulat titkára (a fia), rokona a társulat szoprán-énekesnője (a felesége), ismeri Fraccarolit, Tristan Bernardot, Bernhard Schaw-t, Pirandellot, Dario Nicodémít, Vera Verganit (pláne rokona is, nemcsak ismeri!), járt a társulattal Argentínában, Uruguayban, Braziliában, Venezuelában, Mexikóban, Cuba szigetén, az Egyesült-Államokról és az európai államokról nem is szólva!

1913-ban alapította a színházát. Rómában a *Teatro Odescalchiban* játszik, ott, ahol Molnár Ferencet játsszák.

12 operát tud a társulat, 24 varieté-számot tanultak be. 8000 előadást tartottak eddig fennállásuk óta. Az idei szezonjuk első állomása: Budapest.

Mielőtt odahaza bemutatkoztak volna, négy álló évig gyakorolták magukat. Azt mondja, ha az egyik bábmozgató-hidőr megbetegedne (Isten ments!), ő is beugorhat a

Tárgy

Hely

Idő

Személy

helyébe, meg a fia is. A közönségnek be sem kell jeleníteni a szereplő-változást. A közönség csak a babákat látja, ami a babákkal történik, abból nem lát semmit.

Épp a Baker-baba táncszáma van soron.

A publium tombol. Óriási siker. Kétszer ismételni kell a jelenetet.

Nem elég. A közönség harmadszor is látni akarja a banánkosztümös fekete prima donna táncát. (Énekelni a direktorné énekel

hozzá a zenekarból.) De harmadszor már nem ismételnék.

Miért? Az ál-Baker elfáradt volna? Vagy a direktorné fél, hogy bereked?

Dehogy!

Az a szegény bábmozgató, az a feketeruhás, fenn a színpadhidon már nem bírja az ujjait! . . . Fáradtan vonszolja maga után, kimerült mind a tiz, mert az összesek igénybe voltak véve! . . .

A kollégája épp most masszírozza, mint a boxolókat szokás, a menet előtt. Egy kis kondíciómasszázs.

A Baker-dirigens aztán belefúj az ujjába, mint a kocsisok télen, mikor a fagytól óvják magukat.

Más jelenet következik. Másik hidőr van soron, pihent ujjakkal.

Mert ha a babák sohasem is fáradnak ki a játékban, csak váltott ujjakkal lehet lebonyolítani az előadást . . .

Lestyán Sándor